

тенденція дедемократизації, що охоплює в останні роки старі демократії Заходу (→ **Re: Russia: Автократія-2025**). При цьому саме угорські та американські вибори є особливо показовими щодо трендів, що панують у євроатлантичній зоні. І в цьому сенсі поразка Орбана — важливий індикатор, що різко підвищив шанси на те, що результат цього електорального мультитесту виявиться сприятливим.

Ще рік тому, у розпал «бури та натиску» після приходу Дональда Трампа до Білого дому, коли Ілон Маск руйнував демократичну спадщину американської внутрішньої політики, а Трамп і Джей Ді Венс — її зовнішньополітичний контур, здавалося, що подальший наступ правого популізму та нової ери в історії Європи практично неминучий.

У лютому 2025 року «Альтернатива для Німеччини» (AfD) стала другою за чисельністю фракцією в німецькому бундестазі, набравши 21% на загальнонімецьких виборах, у березні лідер ультраправих Герберт Кікль ледь не став федеральним канцлером Австрії, а у травні ультраправа Chega виявилася другою фракцією в парламенті Португалії.

Втім, у другій половині року в правій хвилі з'явилися певні прогалини. Крайньоправі кандидати демонстрували успіх у Польщі (президентські вибори, червень), у Норвегії та у Північному Рейні — Вестфалії (вересень 2025 року), а також у Чехії (жовтень), — але програли президентські вибори в Румунії (травень 2025 року) і втратили домінування в парламенті Нідерландів, яке утримували з кінця 2023 року. А початок 2026 року став справжнім вікном оптимізму для ліберальної Європи.

На березневих муніципальних виборах у Франції результат виявився неоднозначним: ультраправі здобули перемогу в одному великому місті — Ніцці та близько 30 менш значущих муніципалітетів, але програли лівоцентристським коаліціям у великих містах — Парижі, Марселі та Ліоні. Це продемонструвало, що антиправі виборчі коаліції працюють, а традиційна база ліберальних і центристських партій — великі міста — не піддалася ерозії правої хвилі, **вказали аналітики**.

Зробивши застереження, втім, що слід говорити не про розворот тренду, а скоріше про те, що ультраправі «вперлися в стелю», тобто закріплюються у своїх колишніх вотчинах на периферії, але не демонструють прогресу в мегаполісах. Так чи інакше, це всеяє надію на те, що країні вдасться уникнути приходу ультраправого політика в Елісейський палац у 2027 році.

Наприкінці березня Джорджі Мелоні програла конституційний референдум щодо судової реформи в Італії. Хоча йшлося про часткову реформу італійських магістратів (судових органів), її головне нововведення сприймалося як замах правого уряду на інститут незалежних прокурорів, з якими в італійській традиції асоціюються найгучніші розслідування щодо відношенні організованої злочинності та корупції в політичному класі. У результаті референдум перетворився, пишуть аналітики, на свого роду голосування щодо довіри уряду Мелоні (про що свідчить досить висока явка — 58%), а перемога противників реформи стала значним і символічним ударом по її триумфальній політичній кар'єрі останніх років.

Читайте також: **Будапештський гамбіт. Як російські тролі та вкрадене «золото Ощадбанку» намагаються врятувати режим Орбана**

Але, звісно, італійський референдум за своїм значенням не йде ні в яке порівняння з поразкою Орбана, яка завершує цілу епоху в угорській політиці. Безсумнівно, що ця поразка переважно пов'язана з угорським порядком денним і має внутрішні причини: це й загальна втома від 16-річного правління, і провали угорської економіки, і звинувачення в корупції, — зазначає, зокрема, **директор програми «Демократія, конфлікти та управління» Фонду Карнегі за міжнародний мир Томас Карозерс**.

Слід, втім, зазначити, що поразку Орбану завдав виходець із його ж партії, який позиціонував себе як представник правого спектру, хоча й більш поміркованого. Саме це й стало причиною такої приголомшливої перемоги: Мадяру вдалося відірвати від Орбана частину його традиційного правого електорату, тоді як ліберальна Угорщина солідарно проголосувала за нього «проти Орбана».

Але поразку Орбана не варто плутати з перемогою «ліберальної Європи»: традиційна ліберальна опозиція навряд чи могла б домогтися не тільки такого вражаючого результату, але й у цілому перемоги над орбанівською «Фідес». Тому результат цих виборів слід розглядати не як ознаку розвороту правого тренду, а як поразку одного з проявів правого популізму та корекцію «правої хвилі».

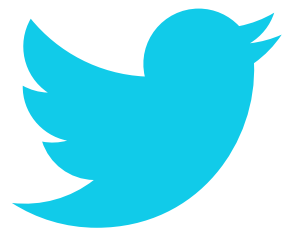
Хоча результати угорських виборів не слід сприймати як ознаку повернення «ліберальної Європи», вони, безперечно, стали перемогою демократії над тенденцією «популістської автократизації» та нового європейського патріоналізму. Виборці, у тому числі й праві виборці, голосували проти корупції, незмінності та концентрації влади, що цілеспрямовано послаблює демократичні стримувальні механізми та противаги.

Іншими словами, у даному випадку фокус виборів вдалося змістити з поляризації за лініями розломів «культурних воєн» (мігранти, ідентичність, традиційні цінності) на демократичний порядок денний підзвітності уряду та розколоті правий електорат за цими ознаками. І саме цей успіх є уроком для майбутніх коаліцій у боротьбі з консервативним популізмом нових «сильних лідерів».

Читайте також: **Орбанівське право сили, що домінує над силою права, стає загрозливою формою фінансового і політичного тероризму**

Праві проти правих: «пастка Трампа» та розкол Європи

Але, мабуть, ще більша важливість результатів цих виборів у середньостроковій

перспективі полягає в тому, що вони суттєво зменшили загрозу розколу Європи. І багато в чому, як це не парадоксально, — завдяки Дональду Трампу.

Дійсно, нищівна поразка Орбана сталася на тлі неймовірної кампанії підтримки, яка порушувала всі пристойності та норми, яку йому надавав американський президент. Вперше Трамп долучився до передвиборчої кампанії Орбана ще в листопаді 2025 року: розсіпаючи похвали на адресу угорського прем'єра на зустрічі в Білому домі, він висловив тверду впевненість у його майбутньому успіху на виборах.

У грудні та січні Трамп опублікував два листи до Орбана, в яких висловив похвалу його патріотизму та антимігрантській політиці й пообіцяв розширити економічне співробітництво між Угорщиною та США. **5 лютого, 24 березня та 10 квітня** Трамп публікував листи у своїй соціальній мережі з великою кількістю великої літери, закликами дописувати за Орбана та обіцянок економічної підтримки Угорщини.

А 8 квітня **по телефону зізнався в коханні до нього** під час виступу віцепрезидента США Венса на передвиборчому мітингу Орбана в Будапешті (**держсекретар Марко Рубіо відвідував Будапешт** наприкінці лютого і обіцяв Угорщині широке співробітництво в галузі ядерної енергетики). Все це, включаючи звільнення Угорщини від санкцій за купівлю російської нафти, не справило, як бачимо, на угорських виборців жодного враження. Логіка матеріального інтересу та «геополітичної ренти», якою любить хизуватися Орбан, не спрацювала.

Відразу після підбиття підсумків італійського референдуму, що відбувся трьома тижнями раніше, **експерт Європейської ради з міжнародних відносин (ECFR) у Римі Артуро Варвеллі висловив припущення**, що особливі стосунки Джорджі Мелоні з Трампом зіграли проти неї на тлі крайнього роздратування європейців, і італійців у тому числі, його риторикою щодо Європи, прагненням ущемити європейські економічні інтереси та війною в Ірані. Варвеллі назвав цей фактор «пасткою Трампа».

Структурна пастка тут полягає в тому, що ідея пріоритету «національних інтересів», під прапором якої праві партії досягають своїх електоральних успіхів, та демонстрація ідейної близькості з Трампом на ранньому етапі його другого президентства призводять до гостре протиріччя в умовах жорсткої та хамської риторики Трампа щодо Європи та зневаги до її інтересів, що в результаті завдає удару по національним інтересам європейських країн.

Ультраправі партії Франції та Німеччини відчули небезпеку «пастки» значно раніше. Незважаючи на ідеологічну близькість у питаннях міграції та націоналізму, «Національне об'єднання» Марін Ле Пен дедалі більше бачить у Трампі тягар, **зазначав французький журналіст Коль Стенглер у Foreign Policy** ще у вересні 2025 року. А після вступу Трампа в Давосі в січні 2026 року з новими претензіями на Гренландію **своє обурення вважали за необхідне висловити** і лідерка AfD Аліса Вайдель, і Жордан Барделла з «Національного об'єднання». «Крайні праві посилюють позицію щодо Трампа, щоб уникнути пастки напередодні президентських виборів 2027 року», — йшлося у заголовку **статті Le Mond з цього приводу**.

На цьому тлі вплив Віктора Орбана в європейській політиці почав стрімко зменшуватися. Після успіху ультраправих на виборах до Європарламенту у 2024 році та приходу Трампа до влади він майже відкрито претендував на місце лідера нової правої коаліції в Європі та головного ворога європейського лібералізму, а також на формулювання зовнішньополітичного курсу «альтернативної Європи» щодо Москви та Вашингтона, який кидає демонстративний виклик Брюсселю.

Однак у другій половині 2025 року та на початку 2026 року європейські настрої почали змінюватися: Європа дедалі більше занурюється у переживання двох загроз — з боку Вашингтона та з боку Росії. У **опитуванні Euroscope, проведеному в лютому 2026 року** у 27 країнах Європи (5273 респонденти, розподілені пропорційно чисельності населення країн), Росію назвали «недружньою» країною 70%, а США — 51%. Зміна позицій європейських ультраправих у Німеччині та Франції, що послідувала за цим, фактично не залишає місця для «фракції Орбана» з його репутацією емісара Трампа в Європі та друга Володимира Путіна.

Хоча Угорщина залишається однією з найбільш проросійських і проамериканських країн Європи, зовнішньополітичне кредо Орбана явно втрачає актуальність і в сприйнятті угорців. Так, згідно з **опитуванням, проведеним у перших числах квітня**, 28% угорських респондентів вважали, що наступний уряд повинен зберегти курс щодо США, якого дотримується чинний уряд, 25% висловлювалися за його рішучий перегляд, а 30% — за його коригування (серед виборців «Тиси» Петера Мадьяра — 39 і 46% відповідно). За збереження курсу Орбана у відносинах з ЄС висловилися лише 19% опитаних, тоді як 43% виступають за його зміну, а 25% — за коригування. Навіть серед прихильників «Фідес» за незмінність курсу висловилися лише 44%.

Отже, значення поразки Орбана полягає не лише в тому, що вона дозволить стабілізувати допомогу ЄС Україні — розморозити кредит на 90 млрд євро, схвалення якого блокував угорський лідер, — але у тому, що воно ставить хрест на спробах washingtonської MAGA-адміністрації сформувати плацдарм союзників у Європі та розколати її у принципових питаннях щодо українського врегулювання та Росії. Більше того, певною мірою ця поразка є віддзеркаленням нового тренду європейської солідарності, до якого змушені приєднатися, зокрема, й ультраправі партії, і який у буквальному сенсі створений руками президента Трампа.

Для Кремля тут суцільні погані новини — надії на те, що Орбан очолить і радикалізує ревізійніську фракцію в європейській політиці, яка вимагатиме перегляду європейської політики щодо Росії та України, істотно знецінилися. Не менш поганою новиною є й падіння впливу в Європі Трампа, який по суті був також зацікавлений у подібній ревізії.

—
Опубліковано у виданні RE:RUSSIA

Читайте також:

- Це що перехід Угорщини в статус «Сомалі з гуляшем»? Орбан так сильно хоче російської нафти, що у Будапешті, схоже, стався колективний напад істерики
- Захоплення інкасаторів: у цей день Орбан відвідав угорський антитерористичний центр
- Дії Угорщини дають Росії більше простору для наступу та вбивств - МЗС України
- Знахобнілий уряд Угорщини вимагає виключити 9 "гаманців Путіна" із санкційного списку ЄС
- Угорщина блокуватиме всі санкції ЄС щодо ядерної енергетики - Сіярто
- Партія Орбана в Угорщині відчутно втрачає підтримку
- Газета Орбана опублікувала образливу, антиукраїнську статтю перед візитом Сіярто до України
- Як саме Путін провокує угорський реваншизм щодо Закарпаття
- Орбан заявив: "Україна - наш ворог"
- Наляканий агент ФСБ Орбан жаліється ЗМІ на ефективні спецслужби України
- Угорщина заблокувала позику €90 млрд для України від Євросоюзу - FT
- Агент ФСБ Орбан продовжує нацьковувати угорців на українців

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпошування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com